

СХВАЛЕНО

засіданням педагогічної ради
Запорізького класичного ліцею
Запорізької міської ради
Запорізької області
протокол № 7 від 02.06.2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом Запорізького
класичного ліцею Запорізької
міської ради Запорізької
області від 02.06.2023 р.
№ 50-р

**Освітня програма
Запорізького класичного ліцею
Запорізької міської ради
Запорізької області
на 2023-2024 навчальний рік**

ЗМІСТ

Розділ 1

Загальні положення освітньої програми 3-17

Розділ 2

Моделі випускника 17-22

Розділ 3

Навчальний план (загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти) I підрозділу Класичного ліцею на 2023-2024 н.р. 21-71

Розділ 4

Навчальний план (загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти) II позашкільного підрозділу Класичного ліцею на 2023-2024 н.р. 72-76

Розділ 5

Показники реалізації освітньої програми 77-81

Розділ 6

Програмно-методичне забезпечення освітньої програми 82-92

Розділ 1

Загальні положення освітньої програми

Призначення Запорізького класичного ліцею Запорізької міської ради Запорізької області, полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку мікрорайону школи, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Статутом Запорізького класичного ліцею передбачено поглиблене вивчення предметів музичного циклу, про що свідчать статті Статуту 1.22, 2.3, 2.4, 2.5, 3.40 (3.40.1-3.40.5). Виконання положень Статуту створює сприятливі умови для набуття здобувачами освіти предметних компетенцій не тільки у сфері мистецтва, а й у сфері точних та гуманітарних наук, завдяки позитивному впливу музично-естетичних дисциплін на підвищення результативності знань з предметів загальноосвітнього циклу.

На рівні з отриманням спеціальних музичних компетенцій, Запорізький класичний ліцей тісно співпрацює з Посольством Французької республіки в Україні та входить до списку закладів освіти міжнародної угоди щодо функціонування закладів освіти «Мережа досконалості», прописаних у листі МОН № 1/9-168 від 25.03 2021 р., в яких французька мова вивчається на всіх рівнях освіти.

Дисципліни загальноосвітнього циклу у ліцейському освітньому просторі доповнені предметами музично-естетичного спрямування та розширені додатковими предметами з навчальних дисциплін, що сприяє популяризації інженерно-технологічних напрямів навчання, підвищенню поінформованості про

можливості їх вивчення в інженерно-технічній сфері, формуванню стійкої мотивації у вивченні дисциплін, на яких ґрунтується STEAM-освіта та створює основу для успішної самореалізації особистості.

Мета освітньої програми:

- реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентоздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність);
- забезпечення діяльнійшої спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість;
- реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків; наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів;
- зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з

розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми. Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на: формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалення та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Внутрішні нормативні документи, що регламентують діяльність закладу

Запорізький класичний ліцей працює відповідно до статутних документів:

1. Статут Запорізького класичного ліцею Запорізької міської ради Запорізької області.

2. Довідка № 68 з єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ), видана Запорізьким обласним управлінням статистики про присвоєно ідентифікаційного коду 26316382.

3. Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та інших;

4. Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;

5. Постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2022 року №972 «Про внесення змін до Державного стандарту базової середньої освіти»;

6. Наказу МОН від 15.05.2023 року № 563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти у закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»

7. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988- р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;

8. Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394; Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 01.08.2022 року № 1371 « Про затвердження Змін до деяких наказів МОЗ України (щодо тривалості онлайн-уроків для школярів)»

9. Наказу Міністерства освіти України від 08.08.2020 року № 1115 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції 28.09.2020 року № 941/35224 «Деякі питання організації дистанційного навчання»

10. Державних стандартів повної загальної середньої освіти: на рівні початкової освіти (в 1 – 4 класах) – Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою КМУ від 21 лютого 2018 року № 87); на рівні базової середньої освіти: в 5-6 класах – Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898); в 7 – 9 класах – Державного стандарту 2 базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392); на рівні

профільної середньої освіти (в 10 – 11/12 класах) – Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392);

11. Чинні типові освітні програми (для 1-2 класів – Державний стандарт початкової освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 21. 02. 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти (зі змінами)» додаток 12), типових освітніх програм (Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743); для 3-4 класів – Державного стандарту початкової освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02. 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти (зі змінами)» додаток 12), типових освітніх програм (Типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743). На рівні базової середньої освіти: у 5-6 класах – Типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02. 2021 № 235), у 7 – 9 класах – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 № 405); 3 на рівні профільної середньої освіти – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 № 408 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами).

Структура Запорізького класичного ліцею:

I підрозділ:

I розділ – початкова освіта,

II розділ – базова середня освіта,

III розділ – профільна середня освіта.

I підрозділ: заклад загальної середньої освіти (який складається з 3-х розділів: початкової освіти, базової середньої освіти та профільної середньої освіти), працює на підставі освітньої програми, яка формується з предметів інваріантної та варіативної складових на основі типових освітніх програм, затверджених наказом МОН від 12.08.2022 № 743; наказом МОН від від 12.08.2022 № 743; наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02. 2021 № 235; наказом МОН від 20.04.2018 №408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464).

II підрозділ

II підрозділ: багатопрофільний позашкільний, який функціонуватиме на підставі Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України», затверджених наказом від 22.07.2008 № 676. Другий підрозділ включає в себе гуртки, секції, відділи, відділення та інші творчі та наукові об'єднання.

Відповідно до частини третьої статті 18 Закону України "Про позашкільну освіту", Запорізький класичний лицей видає своїм випускникам відповідні документи про позашкільну освіту в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

Заклад функціонує у системі роботи школи повного дня. Це надає можливість здобувачам освіти отримувати послуги позашкільного підрозділу закладу (відвідування гуртків, секцій, занять) та здобувати наскрізні компетенції цілісної освіти.

Для надання рекомендацій щодо вибору інструменту, згідно до здібностей учнів та розподілу навантаження вчителів позашкільного підрозділу, відповідно до постанови Кабінету міністрів № 433 від 06.05 2001 р. (зі змінами згідно постанови Кабінету міністрів № 568 від 11.07. 2018 р.) прийом учнів до позашкільного підрозділу Запорізького класичного ліцею здійснюється на підставі попереднього прослуховування.

Навчання у ліцеї відбувається українською мовою.

Система внутрішнього забезпечення якості Запорізького класичного ліцею складається з наступних компонентів:

1) кадрове забезпечення освітньої діяльності

У ліцеї нараховується 74 педагогічних працівників, з них 2 перебуває у відпустці по догляду за дитиною та 3 сумісники, що становить 100% від потреби.

У школі працює 2 молодих спеціалісти.

На кінець 2022 - 2023 н.р. якісний склад педагогічного колективу становить:

	2021 (88) кількість (%)	2022 (80) кількість (%)	2023 (74) кількість (%)
1. За стажем			
до 3 років	5 (6%)	5 (6%)	4 (5%)
3-10 років	4 (5%)	4 (5%)	6 (8%)
10-20 років	15 (16%)	15 (16%)	8 (11%)
більше 20 років	64 (73%)	64 (73%)	56 (76%)
2. За кваліфікаційними категоріями			
Спеціаліст вищої категорії	63 (64%)	60 (64%)	5 (72%)
Спеціаліст першої категорії	10 (13%)	10 (13%)	6 (8%)
Спеціаліст другої категорії	4 (10%)	4 (10%)	6 (8%)
Спеціаліст	14 (13%)	14 (13%)	9 (12%)
Педагогічне звання			
Вчитель-методист	37 (41%)	37 (42%)	34 (45%)

Вихователь-методист	1 (1%)	1 (1%)	-
Старший учитель (старший вихователь)	12 (10%)	12 (10%)	13 (8+5) (18%)
Кандидат наук	2 (2%)	2 (2%)	1 (1%)
Керівник гуртка-методист	1 (1%)	1 (1%)	1 (1%)

2) матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності

Матеріально-технічна база освітнього закладу включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, інвентар, інші матеріальні цінності, вартість яких відображено у балансі.

Для забезпечення освітнього процесу із дотриманням діючих нормативних актів база закладу включає: класні приміщення, навчальні кабінети, бібліотеку, комп'ютерні кабінети, спортивну, актові і читальну зали, медичні кабінети, їдальні, майстерню (обслуговуючої праці тощо). З метою цілісного забезпечення реалізації якості освітнього процесу у Класичному ліцеї використовується:

- 1) LED-телевізори -20 од.
- 2) Інтерактивні дошки – 4 од.
- 3) Проектори – 15 од.
- 4) два обладнані кабінети мультимедійними комплексами
- 5) Комп'ютери – 57 од. (12 моноблоків)
- 6) МФУ – 26 од.
- 7) Принтери – 6 од.
- 8) Ноутбуки - 32 од.
- 9) Планшети - 2 од.

Корпус будівлі закладу загальної середньої освіти, який розташований за адресою: вул. Леоніда Жаботинського (вул. Правди), 23 введений в експлуатацію в 1951 році. Загальна площа приміщень складає 4 338 кв. м. та корпус №2 за адресою

вул. Леоніда Жаботинського (вул. Правди), 28 введений в експлуатацію 1960 р.
Загальна площа – 782 кв.м.

3) навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності:

Освітня програма реалізує зміст освіти таким чином:

У 1 класах освітня програма реалізується за освітньою програмою для 1-2 класів початкової школи за педагогічною технологією “Росток” (автор Т.О. Пушкарьова) без змін.

У 2-4 класах освітня програма реалізується за типовою освітньою програмою О.Я. Савченко для 1-4 класів без змін.

У 5-6-х класах освітня програма реалізується за типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджена наказом МОН України від 19.02.2021 № 235. Для реалізації освітніх галузей «Мовно-літературна», «Громадянська та історична», «Математична», «Природничка», «Інформатична», «Технологічна», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Мистецька» та «Фізична культура» використовується **додаток № 2**. Предмет «Зарубіжна література» підсилено за рахунок додаткових годин (0,5 годин). Друга іноземна мова включена до навчального плану як вибірковий компонент за рахунок перерозподілу навчальних годин інших освітніх галузей. Ці години не включаються до максимального показника, виділеного на мовно-літературну освітню галузь. У 5-х класах у рамках освітньої галузі “Мистецька” здійснено перерозподіл годин: “Музичне мистецтво” (1,5 годин на тиждень); “образотворче мистецтво”(0,5 годин на тиждень); у 6-х класах: “Музичне мистецтво” (2 години на тиждень); “образотворче мистецтво”(0,5 годин на тиждень). Відповідно до додатку 8 Листа МОН від 19.08.2022 року № 1/9530-22 при реалізації “Соціальної та здоров'язбережувальної” освітньої галузі включено інтегрований курс “Здоров'я, безпека та добробут” (0,5 годин) у поєднанні з навчальним курсом “Вчимося жити разом” (0,5 годин). Додаткові години для

вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять у 5-6 класах використовуються на міжгалузеві інтегровані курси “Драматургія і театр” та “STEM”.

У 7 класах з метою підсилення освітньої галузі «Мови і літератури» додається 1 година на вивчення англійської мови (перша іноземна мова) за рахунок годин варіативної складової. З метою підсилення предмету «Алгебра» (освітня галузь «Математика») 1 година додана за рахунок додаткового часу на предмети, факультативи, індивідуальні години та консультації та на підсилення предмету «Геометрія» додано 0,5 годин за рахунок додаткового часу на предмети, факультативи, індивідуальні години та консультації.

У 8-х класах з починається пропедевтика профільного навчання у вигляді введення поглибленого навчання окремих предметів. У 8-А класі для підсилення освітньої галузі «Математика» з метою поглибленого вивчення використовуються 3,5 годин, передбачених таблицею № 8. Для предмета “Алгебра” додається 2,5 години на тиждень за рахунок додаткових годин на вивчення спеціалізованих предметів. На вивчення предмета “Геометрія” додається 1 година на тиждень з годин на вивчення спеціалізованих предметів. З метою підсилення освітньої галузі «Мови і літератури» додається 0,5 годин на вивчення першої іноземної мови (англійська) за рахунок перерозподілу годин предмету «Трудове навчання».

У 8-Б класі з метою підсилення освітньої галузі «Мова та літератури» на вивчення предмета “Перша іноземна мова (англійська)” додається 3,0 години на тиждень за рахунок додаткових годин на вивчення спеціалізованих предметів.. З метою посилення освітньої галузі «Математика» на вивчення предмета «Алгебра» додається 1 година додаткових годин варіативної складової.

У 9-х класах продовжується поглиблене навчання предметів «Алгебра» та «Геометрія» (9-А клас) та «Першої іноземної мови (англійська/французька)» (9-Б клас) з метою пропедевтики профільного навчання у 10-11 класах. У 9-А класі

години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів розподілені на предмети «Алгебра» (2 години) та «Геометрія» (1 година). Додаткові години та перерозподіл годин на вивчення предметів «Трудове навчання» та «Основи здоров'я» використані на вивчення предмета «Друга іноземна мова». У 9-Б класі години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів розподілені на предмети «Перша іноземна мова (англійська/французька)» (2,5 години) та на предмет «Друга іноземна мова(французька/англійська)». Перерозподіл годин на вивчення предметів «Трудове навчання» використані на підсилення предмету «Математика» (0,5 година).

У 10-А та 11-А класах додаткові години використовуються на профільний предмет «Алгебра» - 6 годин та «Геометрія» - 3 години.

У 10-Б та 11-Б класах додаткові години використовуються на профільний предмет «Перша іноземна мова»(англійська, французька) - 5 годин та 3 години на тиждень на профільний предмет «Друга іноземна мова» (французька, англійська). Розподіл годин на інші базові предмети здійснюється за Таблицею 2 типових навчальних планів.

Частина навчального навантаження з фізичної культури у 1-4 класах (1 година на тиждень) використовується на вивчення хореографії (навчальна програма за вибором С.В. Касаткіної «Хореографія»), що забезпечує рухову активність учнів та збагачує освітній процес здоров'язберезувальними технологіями.

У початковій школі варіативна складова спрямовується на вивчення предметів навчальних програм. Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять у 1-4 класах реалізуються через впровадження навчальних програм О. Гіся «Розвиток продуктивного мислення» (1 клас, 1 година на тиждень) та навчальної програми О.Я. Митника «Логіка» у 2-4 класах по 1 годині на тиждень.

У середній ланці години варіативної складової використовуються на підсилення предметів інваріантної складової та запровадження індивідуально-групових занять, що допомагають реалізувати зміст концепції ліцею: 5-і класи – курс за вибором «Драматургія і театр» та «STEM»; у 7 - 8-х класах - курс за вибором «Українознавство»; у 9-х класах на додаткові часи для вивчення предметів; у 10-х та 11 класах – індивідуально-групові заняття з української мови, історії України та математики, англійської мови, курсу “Українознавство”.

Відповідно до п.3.3 «Примірного положення про класи з поглибленим вивченням окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», затвердженого наказом МОН України від 08.04.2009 № 312, перерозподіл годин інваріантної складової у 5-11 класах пов’язаний з необхідністю збільшити час на вивчення окремих предметів, здійснено в межах 15% часу інваріантної частини.

4) моніторинг досягнення учнями результатів навчання:

Процес внутрішньошкільного моніторингу Запорізького класичного ліцею фіксує діяльність кожного учня та діяльність школи, спрямовану на досягнення мети, що стоїть перед ними, та містить три етапи: вхідний (діагностичний); проміжний (поточний;) вихідний (підсумковий).

Діагностичний моніторинг проводиться на початку навчального року і констатує якість освіти, набутої у попередніх класах (чи то підтверджує достатній і високий рівні знань, чи примушує замислитись над початком і середнім рівнем). Проміжний етап – це, робота, яка планується на навчальний рік з метою підвищення якості знань з відповідного предмета. Третій етап (вихідний або

підсумковий) є наслідком навчально-корекційної, творчої, самостійної діяльності учнів.

У зв'язку з широкомасштабним вторгненням Російської Федерації в Україну, яке розпочалось 24 лютого 2022 р. і призвело до тимчасового призупинення навчання, а потім до переходу на дистанційне навчання, рекомендуємо на початку 2023/2024 навчального року виявити рівень опанування учнями навчального матеріалу, яким вони оволодівали в умовах воєнного часу самостійно або із використанням технологій дистанційного навчання, визначити необхідність організації надолуження освітніх втрат за попередній навчальний рік та запровадити «коригуюче навчання».

Оцінювання результатів навчання учнів у закладах загальної середньої освіти урегульовано такими документами:

Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17);

Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;

Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13 .07. 2021 р. № 813;

Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. № 289 (чинні для 5 класів);

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (затверджені наказом Міністерства освіти і науки,

молоді та спорту України 13 квітня 2011 р. № 329, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 р. за N 566/19304) (чинні для 7 – 11 класів);

Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08. 2013 р. № 1222 із змінами, додаток 2 (чинні для 7 – 11 класів).

Оцінювання учнів 5-6 класів у 2023/2024 навчальному році здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 № 289. Ці рекомендації розроблені для учнів 5 – 6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти. Оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів здійснюється з використанням 12-бальної системи (шкали), а його результати позначають цифрами від 1 до 12. Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання визначено законодавством, результати такого оцінювання відображаються у Свідоцтв досягнень.

Основними формами організації освітнього процесу у Запорізькому класичному ліцеї є очна форма навчання, змішана, дистанційна, домашня та екстернат, а саме: комбіновані типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчителі організують в межах уроку або в позаурочний час. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма Запорізького класичного ліцею розроблена на 1 рік, на 2023-2024 н.р., передбачає досягнення учнями результатів навчання

(компетентностей), визначених Державним стандартом початкової та базової, профільної середньої освіти, які встановлені відповідно до ступеню освіти та ключові компетенції випускників ланок освіти закладу.

Розділ 2

Моделі випускника

Запорізького класичного ліцею Запорізької міської ради Запорізької області

Результативність навчання в Класичному ліцеї обумовлена ефективною організацією освітнього процесу, діяльністю педагогів високого рівня професійності, здатними до творчих наробок та проєктів, інноваційними втіленнями для створення розвивального творчого середовища, перед усім унікальним поєднанням загальної та музично-естетичної освіти, введення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд; надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо); раннє та поглиблене вивчення окремих предметів; надання учням можливості вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчального матеріалу; оригінальна організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної та позанавчальної діяльності; надання широкого спектра додаткових освітніх програм і додаткових освітніх послуг.

Усі компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набувають під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- уміння читати і розуміти прочитане
- уміння висловлювати думку усно і письмово
- критичне мислення

- здатність логічно обґрунтовувати позицію
- виявляти ініціативу
- творити
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення
- уміння конструктивно керувати емоціями
- застосовувати емоційний інтелект
- здатність співпрацювати в команді.

Сьогоднішній випускник Запорізького класичного ліцею Запорізької міської ради – це передусім людина творча, з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації.

За умовами Нової Української Школи модель випускника Запорізького класичного ліцею включає наступні складові, які характеризується широким спектром впливів особистості та реалізуються впродовж всього навчання:

1. Випускник залишає школу професійно визначеним;
2. Уміє методично грамотно, самостійно працювати;
3. Прагне до самоосвіти та вдосконалення;
4. Бере активну участь у суспільно-культурному житті країни;
5. Він - свідомий громадянин готовий відповідати за свої вчинки;
6. Вміє свідомо ставитися до свого здоров'я та довкілля;

Випускник Запорізького класичного ліцею вміє мислити креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал.

Випускник Запорізького класичного ліцею компетентний у ставленні до життя — потреба в самопізнанні, саморозумінні, самореалізації та інтелектуальній культурі.

Випускник I ступеня навчання Запорізького класичного ліцею має якісні характеристики:

- впевненість в собі, відчуття повноцінності, старанність,

працелюбність, самостійність, дисциплінованість, мотивація досягнення успіху,

- уміє слухати і чути, критично мислити і мати почуття самоконтролю.
- уміє опанувати навички навчальної діяльності, прості навички

самоконтролю навчальних дій, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя;

Випускник II ступеня навчання володіє певними якостями і вміннями:

- на рівні вимог державних освітніх стандартів засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану;

- опановує систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного);

- оволодіє основами комп'ютерної грамотності;

- знає свої громадянські права і вміти їх реалізувати;

- оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей;

- дотримується правил культури поведінки і спілкування;

- веде здоровий спосіб життя;

- готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Випускник III ступеня навчання:

- засвоює на рівні вимог державних освітніх стандартів загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану;

- засвоює зміст вибраного профілю навчання на рівні, що забезпечуватиме вступ до закладу вищої професійної освіти та подальше успішне навчання;

- опановує дві іноземні мови на рівні поглибленого вивчення та базовому рівні;

- опановує основи комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування)

- володіє культурою інтелектуальної діяльності;
- знає та поважає культуру України та інших народів;
- поважає свою і чужу гідність;
- поважає права, свободи інших людей;
- дотримується правил культури поведінки і спілкування;
- поважає свою працю та працю інших людей;
- має почуття соціальної відповідальності;
- веде здоровий спосіб життя;
- володіє способами отримання інформації;
- прагне духовного і соціального добробуту.

Випускник позашкільного підрозділу Класичного ліцею

- має повагу до прав і свобод людини та громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії;
- відчуває почуття патріотизму, любові до України, поваги до народних звичаїв, традицій, національних цінностей Українського народу, а також інших націй і народів;
- засвоює первинні професійні навички і вміння, які необхідні для їхньої соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності;
- здобуває власний музично-естетичний досвід, розвиває стійке усвідомлення потреби у пошуку нових музичних знань і вражень, практично використовує їх у навчальних і життєвих ситуаціях, здатен до музично-творчої самореалізації.

Формула Запорізького класичного ліцею I-III ступеню «базується на засадах Концепції Нової української школи:

- наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі та управлінні закладом освіти;
- запровадження ІКТ, проектів у системний процес в освітній галузі;

- оптимізація управлінських процесів, формуючи в учня важливі для нашого сторіччя технологічні компетентності;
- тісна співпраця з батьками, громадами та підтримка з їх боку;

Розділ 3

Навчальний план

***(затверджений рішенням педагогічної ради,
протокол № 7 від 02.06.2023 р., наказом № 50-р від 02.06.2023 р.)***

Початкова освіта

**Загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати
навчання здобувачів освіти**

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА для 1 та 2 класів (перший цикл навчання)

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Освітню програму для 1 та 2 класів (перший цикл навчання) Запорізького класичного ліцею розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 21. 02. 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти (зі змінами)» додаток 12; типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня затвердженої Наказом МОН України від 12.08.2022 № 743 “Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів

закладів загальної середньої освіти” (типова освітня програма О.Я. Савченко), типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня затвердженої наказом міністерства освіти і науки України від від 12.08.2022 № 743 “Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти” (типова освітня програма О.Я. Савченко).

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає вміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, впровадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі Запорізького класичного ліцею враховують досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчителі Запорізького класичного ліцею визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів 1 класу Запорізького класичного ліцею здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання.

Навчальні досягнення у 1, 2 (1 семестр) класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню (складання свідоцтва досягнень).

Освітня галузь «Мови і літератури» з урахуванням вікових особливостей учнів реалізується через окремі предмети: «Українська мова», «Іноземна мова».

Початковий етап навчання іноземної мови у Класичному ліцеї викладається за освітньою програмою «Іноземні мови. Навчальна програма для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів 1-4 класи», затвердженою наказом МОН України від 05.08.2016 № 948. Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів.

Зміст навчання іноземної мови у початковій школі добирається відповідно до психофізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку та забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою.

Метою навчання математики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких *завдань*:

- формування в учнів розуміння ролі математики в пізнанні явищ і закономірностей навколишнього світу;
- формування у дітей досвіду використання математичних знань та способів дій для розв'язування навчальних і практичних задач;

- розвиток математичного мовлення учнів, необхідного для опису математичних фактів, відношень і закономірностей;

- формування в учнів здатності міркувати логічно, оцінювати коректність і достатність даних для розв'язування навчальних і практичних задач.

Реалізація мети і завдань *початкового курсу математики здійснюється за такими змістовими лініями:* «Числа, дії з числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

Зазначені освітні галузі можуть реалізовуватись окремими предметами або в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Метою навчальної програми «Я досліджую світ» є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання *таких завдань:*

- формування дослідницьких умінь, опанування доступних способів пізнання себе, предметів і явищ природи і суспільного життя (спостереження, обстеження, дослід, практична робота, вимірювання, систематизація, класифікація, встановлення логічної та часової послідовності подій, критична оцінка побаченого (почутого), встановлення зв'язків і залежностей в природі і суспільстві, між станом

довкілля і діяльністю людини, впливу поведінки на здоров'я та безпеку, залежності результату від докладених зусиль,аналіз наслідків ризикованої поведінки);

- виховання активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної належності себе і своєї родини до України, інтересу до пізнання історії та природи свого краю і країни; пошани до символів держави, ініціативної поведінки у громадських акціях, у відзначенні пам'ятних дат і подій;

- розвиток толерантності у соціальній комунікації, ціннісного ставлення до природи та її пізнання,до приватного життя інших людей, усвідомлення правової відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві, інші соціальні навички щодо взаємодії і співпраці в різних видах діяльності;

- створення умов для самовираження учнів у різних видах діяльності, становлення екологічно грамотної та соціально адаптованої особистості.

Тематичну основу курсу складають змістові лінії, які визначені Державним стандартом початкової освіти і охоплюють складники названих вище галузей в їх інтегрованій суті, а саме:

«*Людина*» (пізнання себе, своїх можливостей; здорова і безпечна поведінка);

«*Людина серед людей*»(стандарти поведінки в сім'ї, в суспільстві; моральні норми; навички співжиття і співпраці);

«*Людина в суспільстві*» (громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання свого краю, історії, символів держави. Внесок українців у світові досягнення);

«*Людина і світ*» (толерантне ставлення до різноманітності світу людей, культур, звичаїв);

«*Людина і природа*» (пізнання природи; взаємозв'язок об'єктів і явищ природи; рукотворний світ людини; відповідальна діяльність людини у природі;

роль природничих знань і технологій у житті людини; залежність між діяльністю людини і станом довкілля).

Освітня програма Класичного ліцею дозволяє вчителю самостійно обирати й формувати спосіб подання змісту із освітніх галузей, добирати дидактичний інструментарій, орієнтуючись на індивідуальні пізнавальні запити і можливості учнів (рівень навченості, актуальні стани потреб, мотивів, цілей, сенсорного та емоційно-вольового розвитку).

Зміст технологічної освітньої галузі реалізується через навчальний предмет «Дизайн і технології».

Метою навчання дизайну і технологій є розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та предметної проектно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за такими *змістовими лініями*: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

Метою навчання мистецтва у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Метою навчання фізичної культури є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного

ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Зазначена мета і завдання реалізуються за такими *змістовими лініями*: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність».

І ступінь **Початкова школа-другий цикл навчання (3-4 класи)**

Освітня програма Запорізького класичного ліцею загальної середньої освіти І ступеня (другий цикл навчання)(початкова освіта, 3-4 класи) розроблена на підставі наказу Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня для 3-4 класів».

Освітня програма визначає:

- 1) загальний обсяг навчального навантаження, тривалість та взаємозв'язки предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- 2) перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;
- 3) очікувані результати навчання учнів подані;
- 4) форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- 5) вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за поданою Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3-4-х класів Класичного ліцею складає 1610 годин/навчальний рік.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів

навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формуального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів. Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції. Навчальні досягнення здобувачів у 3 класах підлягають формуальному та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню.

Мовно-літературна освітня галузь

Українська мова

Мета – формування мотивації вивчення української мови; розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності; формування комунікативної та інших ключових компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; розвиток логічного, критичного та образного мислення, мовленнєво-творчих здібностей; формування готовності до вивчення української мови в гімназії.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

– виховання в учнів позитивного емоційно-ціннісного ставлення до

української мови, формування пізнавального інтересу до рідного слова, прагнення вдосконалювати своє мовлення;

– розвиток зв'язного мовлення, уяви, пізнавальних здібностей, логічного, критичного та образного мислення школярів;

– формування повноцінної навички письма, уміння брати участь у діалозі, створювати короткі усні й письмові монологічні висловлення;

– дослідження мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;

– залучення молодших школярів до практичного застосування умінь з різних видів мовленнєвої діяльності в навчальних і життєвих ситуаціях.

Реалізація зазначених мети і завдань здійснюється за такими змістовими лініями: «Взаємодіємо усно», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища». Змістова лінія «Взаємодіємо усно» спрямована на формування в учнів початкової школи умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися усно з іншими людьми в діалогічній і монологічній формах заради досягнення певних життєвих цілей. Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» передбачає формування в учнів повноцінної навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності. Змістова лінія «Досліджуємо медіа» спрямована на формування в учнів умінь аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в медіатекстах та використовувати її для збагачення власного досвіду, створювати прості медіапродукти. Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» передбачає дослідження учнями мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань, норм літературної вимови та правил українського правопису, формування у школярів умінь послуговуватися українською мовою в

усіх сферах життя. На вивчення української мови в 3 класах виділено по 122 години (3,5 години на тиждень). Рекомендовано 3 години на тиждень проводити уроки української мови, 1 годину на два тижні – урок розвитку зв'язного мовлення.

Мовно-літературна освітня галузь

Літературне читання

Мета – розвиток особистості молодшого школяра засобами різних видів читацької діяльності; формування читацької, комунікативної та інших ключових компетентностей; збагачення емоційно-ціннісного, естетичного, соціального та пізнавального досвіду; розвиток образного, критичного і логічного мислення та літературно-творчих здібностей; формування готовності до вивчення української та зарубіжної літератури в освітньому закладі II ступеня.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- ознайомлення учнів з дитячою літературою різної тематики і жанрів;
- формування в учнів повноцінної навички читання як універсального інструменту функціональної грамотності;
 - розвиток інтересу і здатності до самостійної читацької діяльності для задоволення різних потреб читача;
 - формування умінь опрацьовувати художні, науково-художні тексти;
 - оволодіння прийомами структурно-сміслового і образного аналізу текстів різних видів;
 - розвиток образного, критичного, логічного мислення та мовлення;
 - формування умінь самостійної роботи з різними видами і джерелами інформації;
 - формування прийомів роботи з дитячою книжкою, періодичною, довідковою літературою;
 - формування вмінь безпечного і критичного використання медіапродукції,

здатності створювати медіапродукти і спілкуватися за допомогою медіазасобів;

- розвиток уяви і здатності виявляти себе у різних видах літературнотворчої діяльності.

Відповідно до мети і завдань предмета «Літературне читання» визначено такі змістові лінії: «Пізнаємо простір дитячого читання»; «Розвиваємо навичку читання, оволодіваємо прийомами розуміння прочитаного»; «Взаємодіємо усно за змістом прослуханого»; «Досліджуємо і взаємодіємо з текстами різних видів»; «Оволодіваємо прийомами роботи з дитячою книжкою»; «Досліджуємо і взаємодіємо з медіапродукцією»; «Перетворюємо та інсценізуємо прочитане; створюємо власні тексти».

Реалізація змістових ліній програми з літературного читання здійснюється у процесі особистісно зорієнтованої розвивальної читацької і комунікативної діяльності учнів. Враховуючи потреби та інтереси молодших школярів у пізнанні світу людей, природи, самопізнанні, залучаючи їх до вдумливого читання найкращих дитячих книжок, текстів, різних видів учитель виховує україномовну особистість, компетентного, критично мислячого читача, який розуміє цінність книги, відчуває красу рідного слова, збагачує свій читацький, мовленнєвий і пізнавальний досвід.

Математична освітня галузь

Математика

Метою навчання математики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формування в учнів розуміння ролі математики в пізнанні явищ і закономірностей навколишнього світу;
- формування у дітей досвіду використання математичних знань та способів дій для розв'язування навчальних і практичних задач;
- розвиток математичного мовлення учнів, необхідного для опису математичних фактів, відношень і закономірностей;
- формування в учнів здатності міркувати логічно, оцінювати коректність і достатність даних для розв'язування навчальних і практичних задач.

Реалізація мети і завдань **початкового курсу математики** здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Числа, дії з числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

Природнича, громадянська та історична, соціальна та здоров'язберезувальна освітні галузі

«Я досліджую світ»

Метою навчальної програми «Я досліджую світ» є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- формування дослідницьких умінь, опанування доступних способів пізнання себе та свого організму, предметів і явищ природи і суспільного життя (спостереження, обстеження, дослід, практична робота, вимірювання, систематизація, класифікація, встановлення логічної та часової послідовності подій, критична оцінка побаченого (почутого), встановлення зв'язків і залежностей

в природі і суспільстві; між станом довкілля і діяльністю людини, вплив поведінки на здоров'я та безпеку, залежність результату роботи від докладених зусиль; аналіз наслідків ризикованої поведінки);

- виховання активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної належності себе і своєї родини до України; інтересу до пізнання історії та природи свого краю і країни; пошани до символів держави, ініціативної патріотичної поведінки у громадських акціях, у відзначенні пам'ятних дат і подій;

- розвиток толерантності у соціальній комунікації, ціннісного ставлення до природи та її пізнання, до приватного життя інших людей, усвідомлення правової відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві, інші соціальні навички у взаємодії і співпраці в різних видах діяльності;

- створення умов для самовираження учнів у різних видах діяльності, становлення екологічно грамотної та соціально адаптованої особистості.

Технологічна освітня галузь

Дизайн і технології

Мета – цілісний розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та проєктно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем, культурного й національного самовираження.

Досягнення мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формування допитливості, цілісного уявлення про матеріальне і нематеріальне виробництво;

- сприяння розвитку естетично-ціннісного ставлення до традицій українського народу в праці, декоративно-ужитковому мистецтві;

- набуття досвіду поетапного створення корисних і естетичних виробів у партнерській взаємодії: від задуму до його втілення в різних матеріалах;

- вироблення навичок раціонального використання матеріалів, безпечного застосування традиційних та сучасних технологій;

- формування культури праці, прагнення удосконалювати процес і результати проектно-технологічної діяльності, свій життєвий простір.

Реалізація мети і завдань інтегрованого курсу «Дизайн і технології» здійснюється за **змістовими лініями**, які відображають структуру розвитку особистості та завершеного циклу проектно-технологічної діяльності: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

Інформатична освітня галузь

Інформатика

Метою інформатичної освітньої галузі є формування у здобувача освіти інформаційно-комунікаційної та інших ключових компетентностей, здатності до розв'язання завдань з використанням цифрових пристроїв та інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку критичного, аналітичного, синтетичного, логічного мислення, реалізації творчого потенціалу, формування активної, відповідальної, безпечної та етичної діяльності в інформаційному суспільстві.

Головними завданнями є формування умінь

знаходити та опрацьовувати інформацію із використанням пошукових систем;

створювати інформаційні об'єкти та опрацьовувати їх у програмних середовищах;

здійснювати індивідуальну й колективну діяльність в інформаційному середовищі;

критично оцінювати інформацію для розв'язання життєвих проблем;

дотримуватися етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії;

дотримуватися правил безпечної роботи з комп'ютерними пристроями.

Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за змістовими

лініями «Інформація. Дії з інформацією», «Комп'ютерні пристрої для здійснення дій із інформацією», «Об'єкт. Властивості об'єкта», «Створення інформаційних моделей. Змінення готових. Використання» «Алгоритми».

Мистецька освітня галузь

Мистецтво

Метою навчання мистецтва у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- розвиток почуттєвої сфери учнів, набуття ними досвіду емоційно-естетичних переживань, формування мистецьких уподобань та особистісних художніх цінностей;
- поглиблення мотивації до пізнання творів вітчизняного і зарубіжного мистецтва; виховання гордості за здобутки рідного мистецтва та толерантного ставлення до мистецтва інших етносів і народів;
- формування умінь художнього сприймання, аналізу художньої мови та оцінювання творів мистецтва, аргументування думки відповідно до вікових можливостей з використанням мистецьких термінів;
- оволодіння способами художньо-творчої діяльності в різних видах мистецтва, комунікації з іншими в художній творчості;
- досягнення розуміння учнями можливостей цифрових технологій щодо їх застосування в мистецькій творчості;

- розвиток здатності самопізнання і самовираження, керування власними емоційними станами через мистецтво і різні види художньої творчості; розвиток креативності й мистецьких здібностей;

– формування здатності встановлювати зв'язок між видами мистецтва, між мистецтвом та іншими сферами знання (літературою, математикою, знаннями про природу, історію тощо); мистецтвом і явищами довкілля;

– усвідомлення значення мистецтва в житті людини та художнього пізнання для власної успішності;

– формування культури глядача-слухача;

– соціалізація учнів через мистецтво, формування здатності об'єктивно оцінювати творчі здобутки свої та інших.

Відповідно до зазначених мети і завдань виокремлено **змістові лінії**: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Фізкультурна освітня галузь

Фізична культура

Метою навчання фізичної культури є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

– виховання в молодших школярів розуміння значущості занять фізичними вправами, спортивними іграми як важливого засобу зміцнення здоров'я, отримання задоволення, гартування тіла та характеру, самовираження, соціальної взаємодії у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;

– формування в учнів здатності володіння різними способами рухової діяльності, виконання фізичних вправ; уміння грати в рухливі та спортивні ігри за спрощеними правилами;

– розвиток в молодших школярів здатності встановлювати причинно-наслідкові зв'язки позитивних та негативних чинників щодо стану свого здоров'я та фізичного розвитку;

– використовувати різні способи пошуку корисної інформації у довідникових джерелах, у тому числі за допомогою інформаційно-комунікативних технологій і критичного мислення;

– формування в учнів здатності творчо застосовувати набутий досвід з фізичної культури, використовувати сили природи для зміцнення здоров'я та фізичного вдосконалення;

– розвиток в молодших школярів здатності використовувати навички самоконтролю і самооцінювання свого фізичного стану, дотримуватися санітарно-гігієнічних правил та безпечної поведінки в процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;

Зазначена мета і завдання реалізуються за такими **змістовими лініями**: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність».

Додаток 1.

1. Мова викладання – українська мова
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 21. 02. 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти (зі змінами)» додаток 12
3. Номери додатків та наказів МОН України - Освітня програма для 1-2 класів початкової школи за педагогічною технологією “Росток” (автор Т.О. Пушкарьова) Лист МОН від 07.04.2021 року № 1/9-188

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
		1 АБ
Інваріативна частина		

Мовно-літературна (українська мова та література)	Українська мова	7
Мовно-літературна	Іноземна мова (англійська, французька)	2
Математична	Математика	4
Природнича	Навколишній світ	3
Громадянська та історична		
Соціальна і здоров'язбережувальна, технологічна		
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Інфоматична	Інформаційна культура і технології	1
Фізкультурна	Фізична культура	2
	Хореографія	1
Разом		19+3
Варіативна частина		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Розвиток продуктивного мислення		
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня (за санітарними нормами)		20
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної та варіантної складових, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23

Додаток 2

4. Мова викладання – українська мова
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 21. 02. 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти (зі змінами)» додаток 12
6. Номери додатків та наказів МОН України - типова освітня програма закладів загальної середньої освіти I ступеня затверджена Наказом МОН України від 12.08.2022 року № 743 “Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти” (типова освітня програма О.Я. Савченко), типова освітня програма закладів загальної середньої освіти I ступеня затверджена наказом міністерства освіти і науки України від 12.08.2019 року № 743 “Про затвердження типових освітніх та

навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти” (типова освітня програма О.Я. Савченко)

Назва навчального предмета/ інтегрованого курсу	2 АБ	3 А	3БВ	4АБ
Інваріативний складник				
Інтегрований курс «Українська мова»	7			
Українська мова		3,5	3,5	3,5
Літературне читання		3,5	3,5	3,5
Англійська мова	3		3	3
Французька мова		3		
Математика	4	5	5	5
Інтегрований курс «Я досліджую світ»	3	3	3	3
Інтегрований курс «Дизайн і технології»	1	1	1	1
Інформатика	1	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1
Фізична культура	2	2	2	2
Хореографія	1	1	1	1
Усього	21+3	22+3	22+3	22+3
Варіативний складник				
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	1	1
Логіка	1	1	1	1

Кількість навчальних годин на тиждень, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)	25	26	26	26
Граничне допустиме тижневе навантаження на учня	22	23	23	23

II ступінь

Базова середня освіта (5-9 класи)

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації у Запорізькому класичному ліцеї єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Організація освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в 2023/2024 навчальному році здійснюватиметься відповідно до:

Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та інших; Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»; розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988- р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська

школа» на період до 2029 року»; Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394;

Державних стандартів повної загальної середньої освіти:

на рівні базової середньої освіти: в 5-6 класах – Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898); в 7 – 9 класах – Державного стандарту 2 базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392).

Орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які натепер подані в рамках навчальних планів. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів та передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Варіативна складову навчального плану закладу освіти визначена, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу

Варіативна складову навчальних планів використовується на: запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти

спеціалізацію, чи світоглядного спрямування; індивідуальні заняття та консультації.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани закладів освіти містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів цієї освітньої програми.

Базова середня освіта має такі цикли, як адаптаційний (5—6 класи) та базового предметного навчання (7—9 класи), що дають змогу враховувати вікові та індивідуальні особливості розвитку і потреби учнів, а також забезпечити просування індивідуальними освітніми траєкторіями.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму для 5-6 класів укладено за такими освітніми галузями: мовно-літературна, громадянська та історична, мистецька, математична, природнича, інформатична, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, та фізична культура. Освітню програму для 7-9 класів укладено за освітніми галузями: мови і літератури, суспільствознавство, мистецтво, математика, природознавство, технології, здоров'я і фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних модельних навчальних програмах.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Результати навчання роблять внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко,

		<p>лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>

4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, впевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів;</p>

		<p>аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній

ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p>

Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

-наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою; предмети за вибором; роботу в проектах; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Оцінювання учнів 5-6 класів у 2023/2024 навчальному році здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 № 289. Ці рекомендації розроблені для учнів 5 – 6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти. Оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів здійснюється з використанням 12-бальної системи (шкали), а його результати позначають цифрами від 1 до 12. Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання визначеною законодавством, результати такого оцінювання відображаються у Свідоцтві досягнень. Свідоцтво досягнень відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5-6 класів з предметів/інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти. Перелік предметів та інтегрованих курсів у Свідоцтві досягнень визначається закладом освіти відповідно до затвердженої освітньої програми. У Свідоцтві досягнень окрім характеристики рівня досягнення результатів навчання з предметів/інтегрованих курсів дається характеристика стану сформованості навчальної діяльності відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Графа «Характеристика навчальної діяльності» заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених упродовж навчального року. Спостереження проводяться спільно з вчителями, які у цьому класі викладають навчальні предмети/інтегровані курси, за планом, визначеним закладом освіти. Заповнення графи здійснюється шляхом виставлення відповідної позначки (сформовано або формується) навпроти певного уміння. Заповнення цієї графи здійснюється по завершенню кожного навчального року та в

разі переведення здобувача освіти до іншого закладу освіти упродовж навчального року.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку з формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими),

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу базової середньої освіти, сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його директор. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням закладу вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

На основі освітньої програми закладу освіти, заклад складає та затверджує навчальний план закладу освіти, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Додаток 3

1. Мова викладання – українська

2. Предмет, що вивчається на поглибленому рівні - музика
3. Номери додатків та наказів МОН України - Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня затверджена наказом міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235; додаток 1, 3

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах
		5АБ	6АБВ
Інваріантна складова			
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Англійська мова (перша іноземна)	3,5	3,5
	Французька мова (друга іноземна)	2	2
	Зарубіжна література	2	2
Громадянська та історична	Вступ до історії та громадянської освіти	1	
	Історія України. Всесвітня історія		2
Мистецька	Музичне мистецтво	1,5	2
	Образотворче мистецтво	0,5	0,5
Математична	Математика	5	5
Природничка	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Географія		2
Інформатична	Інформатика	1	1
Технологічна	Технології	1	1
Соціальна та здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	0,5
	«Вчимося жити разом»	0,5	0,5
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом		27+3	30+3

Варіативна складова		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1
Міжгалузевий інтегрований курс «Драматургія і театр»	0,5	0,5
Міжгалузевий інтегрований курс «STEM»	0,5	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження	28	31
Всього (без фізичної культури +фізична культура; без урахування поділу класів на групи)	28+3	31_3

Додаток 4

1. Мова викладання – українська
2. Предмет, що вивчається на поглибленому рівні
3. Номери додатків та наказів МОН України - Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти I ступеня затверджена наказом міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405; таблиця 10

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		7АБ
Інваріантна складова		
Мови і літератури	Українська мова	2,5
	Українська література	2
	Англійська мова (перша іноземна)	2+1
	Французька мова (друга іноземна)	2
	Зарубіжна література	2
Суспільство-знавство	Історія України	1
	Всесвітня історія	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Математика	Математика	
	Алгебра	2+1
	Геометрія	2+0,5
Природознавство	Природознавство	
	Біологія	2
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	1,5
Технології	Трудове навчання	1

	Інформатика	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура	3
Разом		29+2,5+3
Варіативна складова		
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		0,5
Українознавство		0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		32+3
Всього (без урахування поділу класів на групи)		35

Додаток 5

1. Мова викладання – українська
2. Предмет, що вивчається на поглибленому рівні:
8-А - Математика (алгебра, геометрія);
8-Б - Іноземна мова (англійська)
3. Номери додатків та наказів МОН України – Типові навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня затвердженими наказом МОН молоді і спорту України від 20.04.2018 № 405; таблиця 8,10

Освітні галузі	Навчальні предмети	8А	8Б
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Англійська мова	2+0,5	2+3,0
	Французька мова (друга іноземна мова)	2	2
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
Мистецтво	Мистецтво	1	1
Математика	Алгебра	2+2,5	2+1
	Геометрія	2+1	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	2
	Фізика	2	2

	Хімія	2	2
Технології	Інформатика	2	2
	Трудове навчання	0,5	0,5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5	0,5
	Фізична культура	3	3
Разом		28,5+4,0 +3	28,5 + 4,0+ 3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		0,5	0,5
Українознавство		0,5	0,5
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3	33+3

Додаток 6

1. Мова викладання – українська
2. Предмет, що вивчається на поглибленому рівні
9-А - Математика (алгебра, геометрія);
9-Б - Іноземна мова (англійська, французька)
3. Номери додатків та наказів МОН України – Типові навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня затвердженими наказом МОН молоді і спорту України від 20.04.2018 № 405; таблиця 8, 10

Освітні галузі	Навчальні предмети	9-А	9-Б
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Перша іноземна мова (англійська/французька)	2	2+2
	Друга іноземна мова (французька / англійська)	2	2
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5

	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	1	1
Мистецтво	Мистецтво	1	1
Математика	Алгебра	2+2	2+1
	Геометрія	2+1	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	1,5	1,5
	Фізика	3	3
	Хімія	2	2
Технології	Інформатика	2	2
	Трудове навчання	0,5	0,5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5	0,5
	Фізична культура	3	3
Разом		30+3+3	30+3+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації			
Українознавство			
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3	33+3

III ступінь (10-11 класи)

Освітня програма Запорізького класичного ліцею III ступеня визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, який для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Запорізького класичного ліцею.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», вивчення окремих природничих дисциплін: «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

У процесі складання освітньої програми Запорізького класичного ліцею враховано, що:

профіль навчання передбачає можливість вивчення профільних предметів з різних освітніх галузей;

кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом закладу освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їхнє навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). У закладах загальної середньої освіти за рішенням педагогічної ради (протокол №1 від 31.08. 2022 р.) при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти Запорізького класичного ліцею.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на

		<p>графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення ненормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку</p>

		технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію,

		<p>дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ошадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ошадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та</p>

		<p>дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	--

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека і сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого

предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою; предмети за вибором; роботу в проектах; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека і сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія засвоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (тестові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p>

	Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.
--	---

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: Мови і літератури Суспільствознавство Мистецтво Математика Природознавство Технології Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Основними формами організації освітнього процесу у Класичному ліцеї є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо. Засвоєння нового матеріалу проводиться у ліцеї на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій

самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується у класах з вечірньою формою здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу базової середньої освіти, сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти

1. Мова викладання – українська
2. Профіль – 10-А - математичний; 10-Б - філологічний
3. Предмети, що вивчаються на профільному рівні – алгебра та геометрія (10-А); іноземні мови (10-Б)
4. Номери додатків та наказів МОН України – Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом міністерством освіти і науки України від 20.04.2018 № 408, таблиця 2, 3

Навчальні предмети	10-А Математичний профіль	10-Б Філологічний профіль
Базові предмети		
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Англійська мова	2	
Іноземна мова (перша: англійська, французька)		5
Іноземна мова (друга: французька, німецька)		3
Зарубіжна література	1	1
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	2
Математика		3
Алгебра	6	

Геометрія	3	
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1,5
Фізика і астрономія	2,5	2,5
Хімія	1,5	1,5
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети		
Інформатика	2	2
Технології	1	
Мистецтво		1
РАЗОМ	32,5+3	32,5+3
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	2,5	2,5
Індивідуально-групові заняття з предмету «Українська мова»	0,5	0,5
Індивідуально-групові заняття з предмету «Англійська мова»	0,5	0,5
Індивідуально-групові заняття з предмету «Історія України»	0,5	0,5
Індивідуально-групові заняття з предмету «Математика»	0,5	0,5
Індивідуально-групові заняття з предмету «Українознавство»	0,5	0,5

Гранично допустиме навчальне навантаження	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	38	38

Додаток 8

1. Мова викладання – українська
2. Профіль – 11-А - математичний; 11-Б - філологічний
3. Предмети, що вивчаються на профільному рівні – алгебра та геометрія (11-А); іноземні мови (11-Б)
4. Номери додатків та наказів МОН України – Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом міністерством освіти і науки України від 20.04.2018 № 408, таблиця 2, 3

11 клас

Навчальні предмети	11-А Математичний профіль	11-Б Філологічний профіль
Базові предмети		
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Англійська мова	2+1	
Перша іноземна мова (англійська, французька)		5
Друга іноземна мова (французька, англійська)		3
Зарубіжна література	1	1
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1

Математика		3+0,5
Алгебра	6	
Геометрія	3	
Біологія і екологія	2	2
Географія	1	1
Фізика і астрономія	3,5	3,5
Хімія	2	2
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети		
Інформатика	1	1
Мистецтво		2
Технології	2	
РАЗОМ	31,5 +1+3	32+3
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	2,5	3
Індивідуально-групові заняття з предмету «Українська мова»	0,5	1
Індивідуально-групові заняття з предмету «Історія України»	0,5	1
Індивідуально-групові заняття з предмету «Математика»	0,5	1

Індивідуально-групові заняття з предмету «Англійська мова»	0,5	
Індивідуально-групові заняття з предмету «Українознавство»	0,5	
Гранично допустиме навчальне навантаження	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	38	38

Розділ 4

Навчальний план

(загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти)

II позашкільного підрозділу Класичного ліцею на 2023-2024 н.р.

Основними завданнями освітнього процесу в позашкільній освіті у 2023-2024 навчальному році залишаються:

- забезпечення безперервності та наступності освітнього процесу;
- гармонійне поєднання інтересів особистості, суспільства, держави у питаннях творчого та інтелектуального розвитку дітей і молоді;

- спрямування педагогічних технологій, інноваційних процесів на особистість дитини, на розкриття її здібностей, на задоволення інтересів і потреб у самовизначенні, на орієнтацію підростаючого покоління на здоровий спосіб життя.

Навчальний план позашкільного підрозділу Запорізького Класичного ліцею на 2023 – 2024 навчальний рік складений відповідно до Законів України "Про освіту", "Про позашкільну освіту", Положення Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 р. №433 "Про позашкільний навчальний заклад", Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України та складається з трьох рівнів – початкового, основного, вищого. Саме тому підрозділ позашкільної освіти Класичного ліцею працював за науково-методичною темою міста: «Створення в єдиному освітньому просторі міста умов для безперервного підвищення професійної компетенції педагогічних працівників в ході реалізації освітнього стандарту та модернізації освітньої галузі.» Проблемна тема ліцею: «Формування інтегрованого середовища ліцею як фактор різнобічного розвитку особистості учня»

Навчання дітей позашкільного підрозділу здійснюється як індивідуально, так і в навчальних групах, які формуються на основі гуртків. При цьому форма організації освітнього процесу (очна, дистанційна, змішана) обирається в залежності від безпекової ситуації у місті (Наказ МОН України №1115 від 08.09.2020 “Деякі питання організації дистанційного навчання”)

Адміністрацією ліцею вживаються заходи щодо збереження мережі гуртків, зміцнення матеріально – технічної бази та методичного забезпечення, створюються необхідні умови для здобуття позашкільної освіти для різних категорій дітей.

На основі річного аналізу, запитів батьків та інтересів учнів, тенденції розвитку сучасного освітнього простору, у 2023-2024 навчальному році формується наступна мережа гуртків:

- художньо – естетичний напрямок – 10 гуртків , 40 груп, 459 дитина;
- музична студія – 358 дітей

Наявна мережа гуртків відповідає типу закладу, стану фінансування, статутним завданням.

Всього гуртковою роботою буде охоплено 824 дітей віком від 6 до 17 років

Розподіл груп за рівнями навчання

Рік навчання Рівень початковий		Рік навчання Рівень основний						Рік навчання Рівень вищий.	
		1 в них учнів		2 в них учнів		3 в них учнів			
4	120	10	244	4	129	6	152	6	179

Гурткова робота в навчальному закладі організована на базі ліцею, який має 3 корпуси. Освітній процес буде організований, згідно з розкладом викладачів гуртка, за п'ятиденним робочим тижнем.

У складі педагогічного колективу працюють досвідчені педагоги .

У 2022 – 2023 навчальному році робота керівників гуртків буде зосереджена на формуванні творчої активності вихованців у освітньому процесі шляхом пошуку нових форм, методів та прийомів роботи.

Кадрове забезпечення

Педагогічні працівники						Освіта				Категорія, розряд				Звання			Стаж роботи				
Заступник директора	Керівники гуртків	методист	культурорганізатор	аккомпаніатор	Всього	Повна вища	Бакалавр	Неповна вища	Середня спеціальна	вища	12 тариф. розряд	11 тариф. розряд	10 тариф. розряд	Керівник гуртка-методист	Кандидат наук	Заслужений артист	До 3 років	До 10 років	До 20 років	До 30 років	Більше 30 р.
2	27	2	1	14	31	30	-	-	1	30	30	1	-	-	-	1	-	-	3	8	20

Організація освітнього процесу у підрозділі здійснюється відповідно до навчальних програм, затверджених та рекомендованих МОН України та адаптованих програм, погоджених з ІАМЦ департаменту освіти Запорізької міської ради та затверджених наказом департаменту освіти і науки, молоді та спорту Запорізької міської ради від 30.06.2016

№ 269 р. У підрозділі наявні навчальні програми за всіма напрямками роботи гуртків, які функціонують у комплексі. На виконання наказу Міністерства освіти і науки України №834 від 01.08.2018 р. про проведення експерименту Всеукраїнського рівня за темою «Формування інтегрованого середовища ліцею як фактор різнобічного розвитку особистості учня», Державною Науковою Установою «Інститутом модернізації освіти» Міністерства освіти і науки України (Протокол №6, від 31.08.2018 р.) були затверджені адаптовані програми, які передбачають проведення індивідуальних годин з кожним учнем. Складений каталог навчальних програм у електронному вигляді.

Педагоги спрямовували освітній процес на морально-духовні та потенційні можливості учнів, створили умови для досягнення життєвого успіху особистості, розвитку її індивідуальних здібностей.

Порівняльна таблиця досягнень

Конкурси	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
міські	4	-	2	-	-
обласні	2	-	4	-	-
Всеукраїнські	34	33	43	85	151
Міжнародні	18	54	94	10	46
Підсумки	58	87	137	95	197

Здобуття позашкільної освіти ґрунтується на принципі добровільності у виборі видів діяльності, саме тут процес навчання спрямовується на розвиток індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей вихованців з урахуванням їх віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я.

Аналіз мережі гуртків свідчить про те, що в порівнянні з минулим навчальним роком кількість дітей зростає.

Зміни, які відбулися в мережі гурткової роботи позашкільного підрозділу комплексу, відбулися згідно зі штатним розкладом та в межах фонду заробітної плати.

Структура навчального року.

Навчальний рік у позашкільному підрозділі Класичного ліцею починається 1 вересня і закінчується 31 травня. З 1 по 15 вересня здійснюється комплектація груп гуртків. Цей період вважається робочим часом керівника гуртка. Розклад занять затверджує директор Класичного ліцею.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – з 1 вересня по 31 грудня

II семестр – з 3 січня по 31 травня

Тривалість занять для вихованців, учнів і слухачів віком від 5 до 7 років – 35 хв, інших – 45 хв; перерви між заняттями від 5-10 хв до 20 хв. Час безперервної роботи з технічними засобами під час дистанційної форми навчання для дітей 6-7 років – не більше 10 хвилин; для дітей 8-11 років – не більше 15 хвилин; для дітей 12-16 років – не більше 20 хвилин. Перерви між заняттями є робочим часом керівника гуртка, групи або іншого творчого об'єднання і визначаються режимом щоденної роботи позашкільного підрозділу Класичного ліцею. Мова навчання – українська.

Навчально-виховний процес здійснюється за навчальними програмами, затвердженими, рекомендованими та схваленими Міністерством освіти і науки України та адаптованими програмами.

У канікулярні, вихідні та святкові дні проводиться робота з вихованцями, учнями у формі змагань, квестів, конкурсів, навчально – пізнавальних екскурсій, організовуються профільні табори за окремим планом роботи.

Розділ 5

Показники реалізації освітньої програми

Метою Запорізького класичного ліцею є формування високоморальної, гармонійно розвиненої, творчої особистості, яка готова до самостійної та незалежної діяльності у нових економічних умовах. Це здійснюється через створення оптимального шкільного середовища для розумового, морального, естетичного та фізичного розвитку особистості, розвитку її творчого потенціалу, формування гуманістичних цінностей.

Ця мета обумовлена об'єктивними вимогами сучасного суспільства, якому притаманні стрімкий розвиток науки, впровадження нових технологій, зміна економічних відносин, а разом з ним і законів взаємодії між членами суспільства.

Система відстеження результатів психолого-педагогічної діяльності, яка

використовується у ліцеї, передбачає вчасно коректувати зміни, які відбуваються з учнями в процесі навчання, що не тільки запобігає природні для процесу одержання знань труднощі, але й сприяють укріпленню віри учнів у власні сили, усвідомленню необхідності і реального розв'язання будь-яких проблем, розвитку у учнів психологічної готовності до варіативного розв'язання і навчальних і професійних, і життєвих задач.

Змістом роботи спеціалістів ліцею (педагогів та психологів) з дітьми є психолого-педагогічне супроводження, спрямоване на створення, соціального і психологічного розвитку учня (всупереч психологічному забезпеченню).

Процес супроводження охоплює 3 взаємопов'язаних компоненти:

- 1) систематичне відстеження психолого-педагогічного статусу дитини: динаміку його психічного розвитку;
- 2) створення соціально-психологічних умов для розвитку особистості учнів та їх успішного навчання;
- 3) створення спеціальних соціально-психологічних умов для допомоги учням, які мають проблеми в психологічному розвитку, навчанні

Основоположним елементом вказаної роботи є аналіз типових та індивідуальних проблем учнів ліцею з позиції закономірностей вікових статтєвих рухів розвитку дитини і пов'язаних з ними певних періодів шкільного навчання. Це період вступу та адаптації у початковій ланці ліцею, процес переходу та адаптації в середній ланці, підліткова криза, закінчення школи та зміна соціальної ситуації життєдіяльності та розвитку.

Зміст діяльності психологів ліцею визначається змістом психолого-педагогічного статусу учнів певного віку, а саме:

- 1) набором характеристик, що розкривають особливості психологічного розвитку, поведінки і стану учнів, значущих з точки зору його успішного навчання і подальшого психологічного розвитку. Цей набір універсальний для будь-якого

віку;

2) психолого-педагогічними вимогами до рівня розвитку, особливостям поведінки і психологічному стану учнів певного віку.

Таким чином, відстежується психолого-педагогічний статут учня ліцею за паралелями в рамках певного віку, що дає можливість визначати, у якій мірі цей статут відповідає вимогам шкільного середовища ліцею, специфічного завдяки своїй інтелектуальній, творчій, естетичній, гуманістичній спрямованості.

Результати відстеження є основою розробки стратегії супроводження окремих учнів та цілих учнівських паралелей. Ця стратегія включає:

- 1) загально-розвиваючу роботу з усіма учнями певної паралелі;
- 2) корекційно-розвиваючу або консультативну роботу з тими учнями, у яких визначили психологічні проблеми навчання та розвитку;
- 3) консультування педагогів та батьків за питаннями навчання та розвитку конкретних учнів та учнівських груп;
- 4) соціально-диспетчерська діяльність (здійснення допомоги у пошуку необхідних спеціалістів).

Ця стратегія розробляється на засіданнях психолого-педагогічного консилиума, який проводиться 4 рази на рік в межах певних періодів шкільного навчання.

Психолого-педагогічний консилиум, як оптимальна форма організації роботи з метою узагальнення результатів супроводжуючої діяльності, дозволяє синтезувати інформацію усіх спеціалістів ліцею – психологів, педагогів всіх кафедр, медичного робітника, що дає можливість бачити кожного учня як цілісну особистість, врахувати фактори, які впливають на успішність і результативність його навчання та розвитку.

Головні показники реалізації освітньої програми Запорізького класичного ліцею є сформованість головних компетентностей моделі випускника освітнього

закладу, насамперед:

- ✓ упевненість в собі, відчуття повноцінності, старанність, працелюбність, самостійність, дисциплінованість, мотивація досягнення успіху,
- ✓ уміє слухати і чути, критично мислити і мати почуття самоконтролю.
- ✓ уміє опанувати навички навчальної діяльності, прості навички самоконтролю навчальних дій, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя;
- ✓ на рівні вимог державних освітніх стандартів засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану;
- ✓ опановує систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного);
- ✓ оволодіє основами комп'ютерної грамотності;
- ✓ знає свої громадянські права і вміти їх реалізувати;
- ✓ оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей;
- ✓ дотримується правил культури поведінки і спілкування;
- ✓ веде здоровий спосіб життя;
- ✓ готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.
- ✓ засвоює на рівні вимог державних освітніх стандартів загальноосвітні програми

з усіх предметів шкільного навчального плану;

- ✓ засвоює зміст вибраного профілю навчання на рівні, що забезпечуватиме вступ до закладу вищої професійної освіти та подальше успішне навчання;
- ✓ опановує дві іноземні мови на рівні поглибленого вивчення та базовому рівні;
- ✓ опановує основи комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування);
- ✓ володіє культурою інтелектуальної діяльності;
- ✓ знає і поважає культуру України та інших народів;
- ✓ поважає свою і чужу гідність;
- ✓ поважає права, свободи інших людей;
- ✓ дотримується правил культури поведінки і спілкування;
- ✓ поважає свою працю та працю інших людей;
- ✓ має почуття соціальної відповідальності;
- ✓ веде здоровий спосіб життя;
- ✓ володіє способами отримання інформації;
- ✓ прагне духовного і соціального добробуту.

Розділ 6
Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Предмет	Назва програми	Клас	Видавництво, рік видання
1	2	3	4
<i>Початкова школа (1-4 класи)</i>			
Початкова школа	Освітня програма для 1-2 класів початкової школи за педагогічною технологією “Росток” (автор Т.О. Пушкарьова) - Лист МОН від 07.04.2021 року № 1/9-188	1	https://rostok.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/osvitnya-programa-pochatkovoyi-shkoly-rostok-1-2-klasy.pdf
Початкова школа	Типова освітня програма за редакцією О.Я. Савченко (НУШ)	2-4	Посилання: https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/
Хореографія	Навчальна програма курсу за вибором Касатської Н.В.	1-4	Лист ІМЗО від 16.07.2019 № 22.1/12-Г-700
<i>Програми факультативів та курсів за вибором (друга половина дня)</i>			
Логіка	Навчальна програма «Логіка», укладач О. Я. Митник	2-4	Лист ІМЗО від 02.07.2019 № 22.1/12-Г-528

Розвиток продуктивного мислення	О. Гісь	1-4	Лист ІМЗО від 02.07.2019 № 22.1/12-Г-528
---------------------------------	---------	-----	--

<i>Середня школа (5-6 класи)</i>			
Мовно-літературна галузь	«Українська мова. 5 - 6 класи» (автори Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 20.06.2021 № 795
	«Українська література. 5-6 класи» (автори Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.)	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 20.06.2021 № 795
	«Зарубіжна література 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацерко-Бекевська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В.Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 20.06.2021 № 795
	«Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Тріфан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.В. та інші); «Друга іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В.Г., Шаленко О.П., Самойлюкевич І.В., Сотнікова С.І., Коваленко О.Я. та інші)	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 20.07.2021 № 795
Громадянська та історична галузь	«Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.)	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Математична галузь	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурда М.І., Васильєва Д.В.)	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 12.07.2021 № 795

Мистецька галузь	Модельна навчальна програма "Мистецтво 5-6 класи" для закладів загальної освіти(автори:Масол Л.М.,ПросінаО.В.) «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автор Кондратова Л.Г.); Модельна навчальна програма	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 20.06.2021 № 795
Природнича галузь	«Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник І.Я.)	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Інформатична галузь	«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Макотько В.В.)	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Технологічна галузь	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь Ю.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.)	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Соціальна та здоров'язбережувальна	«Здоров'я, безпека та добробут. 5–6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Шиян О. І., Дяків В. Г., Волощенко О. В., Гриньова М. В., Козак О. П., Овчарук О. В., Седоченко А. Б., Сорока І. З., Страшко С. В.); «Вчимося жити разом. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоець Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)	5-6	Сайт МОН Наказ МОН від 17.08.2021 № 752
Вибіркові освітні компоненти (Міжгалузеві інтегровані курси)	«Драматургія і театр. 5-6 клас» (міжгалузевий інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	5-6	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795

	(автори: Старагіна І. П., Чужинова І. Ю., Івасюк О. М.)		
	Модельна навчальна програма «STEM. 5–6 класи» (міжгалузевий інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори Бутурліна О.В., Артем"єва О.Є.)	5-6	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
7-9 класи			
Українська мова	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою «Українська мова. 5-9 класи» (укладачі: Бондаренко Н. В., Караман С. О., Ярмолюк А. В., Кононенко В. Л., Савченко О. В., Кошкіна Ж. О.)	7-9	<u>Сайт</u> МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
Українська література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська література. 6-9 класи» (авторський колектив, керівник Мовчан Р.В., О.М. Івасюк) зі змінами, затвердженими наказом МОНУ від 13.01.2017 № 201)	7-9	<u>Сайт</u> МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
Зарубіжна література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Зарубіжна література. 5-9 класи» (колектив авторів, керівник колективу Ніколенко О.М.)	7-9	<u>Сайт</u> МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
Перша іноземна мова (англійська, французька мови)	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5 – 9 класи (Англійська мова. Німецька мова. Французька мова. Іспанська мова.)	7-9	<u>Сайт</u> МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804

Друга іноземна мова (англійська, французька мови, німецька мова)	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5 – 9 класи (Англійська мова. Німецька мова. Французька мова. Іспанська мова.)	7-9	<u>Сайт</u> МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
Історія України. Всесвітня історія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи»	7-9	<u>Сайт</u> МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
Основи правознавства	Навчальна програма «Основи правознавства. 9 клас» для закладів загальної середньої	9	<u>Сайт</u> МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
Математика.	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5–9 класи» (автори Бурда М. І. , Мальований Ю. І. , Нелін Є. П. , Номіровський Д. А. , Паньков А. В. , Тарасенкова Н. А. , Чемерис М. В. , Якір М. С.)	7-9	<u>Сайт</u> МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
Математика	Навчальна програма для поглибленого вивчення математики в 8-9 класах загальноосвітніх навчальних закладів (М.І.Бурда, М.Ф.Городній, Д.А.Номіровський, А.В.Паньков, Н.А.Тарасенкова, М.В.Чемерис, В.О.Швець, М.С.Якір.)	8-9	<u>Сайт</u> МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
Інформатика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5–9 класи» (автори Жалдак М.І., Морзе Н.В., Ломаковська Г.В., Проценко Г.О., Ривкінд Й.Я., Шакотько В.В.)	7-9	<u>Сайт</u> МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
Фізика	Фізика. Програма для 7-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту	7-9	<u>Сайт</u> МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 №804

Хімія	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія. 7-9 класи» (автори Величко Л.П., Ярошенко О.Г.)	7-9	https://cutt.ly/duWVK4 Сайт МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
Біологія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи»,(зі змінами 2017 р.)	7-9	Сайт МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
Географія	Географія. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. (6-9 класи)	7-9	Сайт МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
Фізична культура	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 5-9 класи» (авт. М. В. Тимчик, Є. Ю. Алексеїчук, В. В. Дерев'янко, Т. А. Дмитрієва, Е. А. Єрьоменко, І. Р. Захарчук, О. М., Лакіза, В. О. Сілкова)	7-9	Сайт МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
Основи здоров'я	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи здоров'я. 5-9 класи» (автори Бойченко Т.Є. та інші)	7-9	Сайт МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
Образотворче мистецтво. Музичне мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 5-9 класи»	7	Сайт МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
Трудове навчання	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Трудове навчання. 5-9 класи»	7-9	Сайт МОН ВД «Освіта» Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
Мистецтво.	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 5-9 класи»	8-9	Сайт МОН ВД «Освіта» Наказ МОН

			України від 07.06.2017 №804
Програми факультативів та курсів за вибором			
Українознавство	Навчальна програма "Українознавство" (А. Ціпко, Т. Бойко, С. Бойко, О. Газізова)	7-8	Сайт ІМЗО https://cutt.ly/WffPO ФР НДІ українознавства Лист МОН від 10.08.2020 № 1/11-5310
10-11 класи			
Українська мова	Програма для ЗНЗ з українською мовою навчання. 10 – 11 класи. Рівень стандарту (затверджена наказом МОНУ № 1407 від 23.10.2017 р.) / укл.: Н. Б. Голуб та ін. К., 2017.	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407
Українська література	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10–11 класи (рівень стандарту). Авторський колектив: Р.В. Мовчан, С.Р. Молочко, Д.І. Дроздовський)	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407
Зарубіжна література	Зарубіжна література 10-11 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Наказ МОН України від 03 серпня 2022 року номер 698.	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 03.08.2016 № 698
Англійська мова	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи Іноземні мови Рівень стандарту Іноземні мови Профільний рівень	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407
Французька мова	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи Іноземні мови Рівень стандарту Іноземні мови Профільний рівень	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407
Історія України	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. 10-11 (рівень стандарту)	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 03.08.2016 № 698

Всесвітня історія	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Всесвітня історія. 10-11 (рівень стандарту)	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 03.08.2016 № 698
Громадянська освіта	Навчальна програма "Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту)"	10	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 03.08.2016 № 698
Математика	Навчальна програма "Математика (початок вивчення на поглибленому рівні з 8 класу, профільний рівень). 10-11 класи"	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407
Математика	Навчальна програма "Математика (рівень стандарту). 10-11 класи"	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407
Фізика і астрономія	Фізика і астрономія 10-11 (рівень стандарту та профільний рівень),. Авторський колектив Національної академії педагогічних наук під керівництвом Ляшенка О. І.	10-11	Наказ МОН від 24.11.2017 № 1539
Хімія	Хімія. 10-11 класи (рівень стандарту) навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (колектив авторів)	10-11	<u>Сайт</u> МОН: https://cutt.ly/OuWBF3 Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407
Біологія	Біологія і екологія. 10-11 класи (рівень стандарту) навчальна програма для закладів загальної середньої освіти	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407
Географія	Географія. 10-11 клас. Рівень стандарту	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 03.08.2016 № 698
Фізична культура	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 10-11 класи» (рівень стандарту) (авт. М.В. Тимчик, Є.Ю. Алексейчук, В.В. Деревянко, В.М. Єрмолова, В.О.Сілкова)	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 03.08.2016 № 698

Захист України	Навчальна програма «Захист України» для закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту) (колектив авторів)	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 03.08.2016 № 698
Інформатика	Навчальна програма "Інформатика (рівень стандарту). 10-11 класи"	10-11	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
Мистецтво	Навчальна програма для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти "Мистецтво. 10-11 клас" (рівень стандарту)	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407
Технології	Навчальна програма "Технології. 10-11 класи (рівень стандарту)"	10-11	<u>Сайт</u> МОН Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407
Програми факультативів та курсів за вибором			
Українознавство	Навчальна програма "Українознавство" (А. Ціпко, Т. Бойко, С. Бойко, О. Газізова)	10-11	Сайт ІМЗО https://cutt.ly/WffPOFP НДІ українознавства Лист МОН від 10.08.2020 № 1/11-5310

**Навчальні програми з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку**

Назва	Автор(и)	Вид грифа	Підстава для надання грифа	Строк дії грифа
-------	----------	-----------	----------------------------	-----------------

<p>Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку Музичне мистецтво «Музичні колективи» для учнів 1- 6 класів (курс за вибором)</p>	<p>Остапенко Ю.Б. (Ансамбль «Джаз-ліцей»), Бітковська Н.В. (Ансамбль бандуристів), Дунаєва А.А. (Ансамбль гітаристів), Варнавська С.В., Касаткіна К.О. (Ансамбль скрипалів), Сінегіна О.М. (Хоровий спів), Майоров Б.Т. (Ансамбль духових інструментів)</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі</p>	<p>Протокол № 3 засідання експертної комісії з мистецтва від 12.06.2023</p>	<p>01.07.2028</p>
<p>Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку Музичне мистецтво «Елементарна теорія музики, сольфеджіо» для учнів 1-6 класів</p>	<p>Тішкіна І. А., Боброва І. В.</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі</p>	<p>Протокол № 3 засідання експертної комісії з мистецтва від 12.06.2023</p>	<p>01.07.2028</p>

<p>Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Музична література» для учнів 1-6 класів</p>	<p>Тішкіна І. А., Боброва І. В.</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі</p>	<p>Протокол № 3 засідання експертної комісії з мистецтва від 12.06.2023</p>	<p>01.07.2028</p>
<p>Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку Театральне мистецтво «Атмосфера» для учнів 1-8 класів</p>	<p>Горелова А. М.</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі</p>	<p>Протокол № 3 засідання експертної комісії з мистецтва від 12.06.2023</p>	<p>01.07.2028</p>

<p>Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку Музичне мистецтво: «Музичний інструмент» для учнів 1-6 класів (курс за вибором)</p>	<p>Єршова К. М., Столпакова О. В. (фортепіано), Іващенко Я. Л., Буткова І. М. (домра), Максименко В. О. (баян) Рибалко О. Г. (акордеон), Остапенко Ю. Б. (ударні інструменти), Коваленко Н. О., Бітковська Н. В. (бандура), Дунаєва А. А., Кузьменко О. В. (гітара), Пономаренко А. Р. (саксофон) Варнавська С. В., Касаткіна К. О. (скрипка)</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі</p>	<p>Протокол № 3 засідання експертної комісії з мистецтва від 12.06.2023</p>	<p>01.07.2028</p>
---	---	---	---	-------------------